

Stanovisko

představenstva České advokátní komory ke správě cizího majetku

Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, rozlišuje dva relativně samostatné instituty – správu cizího majetku (§ 52f) a advokátní úschovu peněžních prostředků (§ 52g). Při posouzení toho, zda je advokát povinen postupovat podle ust. § 52g a násl. zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění zákona č. 73/2025 Sb., tj. jde-li o advokátní úschovu peněžních prostředků, je potřeba vyjít z toho, jak se tento institut odlišuje od správy cizího majetku. Rozdíl mezi oběma těmito právními instituty totiž není zákonem o advokacii striktně daný přesnými definicemi, musí se proto vyjít z povahy obou institutů dle občanského zákoníku, a dále z formy, kterou pro správu cizího majetku advokátem, jakož i pro advokátní úschovu peněžních prostředků, zákonodárce zvolil.

Povinnost schovatele věc opatrovat je v občanském zákoníku rámcově vymezena v § 2403. Obecně má být věc opatrována tak pečlivě, jak to odpovídá povaze věci, a dále má být chráněna před škodou. Opatrování věci je třeba odlišit od správy věci, ke které může docházet zejména při správě cizího majetku (§ 1400 a násl.). Podstatou správy cizího majetku je, že určený správce činí ohledně věci v majetku v zájmu beneficenta rozhodnutí podle vlastního uvážení, případně majetek spravuje vlastním jménem na účet beneficenta a/nebo nahrazuje svým aktivním postupem aktivitu beneficenta s tím, že je vázán zákonem a smlouvou. V případě spravování věci se od správce vyžaduje aktivní přístup k hospodaření s věcí, kdežto při opatrování povinnost záleží především v ochraně věci před újmou. K provádění správy věci může být třeba i zmocnění správce. Zatímco spravování věci může obsahovat i některé prvky opatrování, nebude zpravidla opatrování věci obsahovat povinnosti správcovské.

Zákon o advokacii považuje správu cizího majetku advokátem za širší institut než správu peněžních prostředků, pro kterou používá pojem „advokátní úschova peněžních prostředků“. Nejde ovšem pouze o úschovu ve smyslu smluvního typu dle § 2402 a násl. občanského zákoníku (tj. o smlouvu dvoustrannou), ale rovněž (nebo spíš především či typicky) o smlouvu trojstrannou, pro kterou se v judikatuře vžil pojem „svěřenská“, tj. smlouva inominátní, ze které je zavázán jak advokát, tak složitel a oprávněný (viz např. 33 Cdo 4053/2010). Typicky se touto formou smlouvy konkretizuje místo plnění z hlediska splnění dluhu, kde samotná „úschova“ je pouze jednou částí realizovaného závazku. Na každý pád platí, že oba druhy činností (tj. správu i úschovu) advokát realizuje na základě smlouvy s klientem, ovšem s tím, že v případě advokátní úschovy peněžních prostředků je vymezen úzký účel smlouvy, a tím je přijetí peněžních prostředků na základě písemné smlouvy do úschovy za účelem jejich opatrování. Je tedy možné *a contrario* vyvodit, že ve všech ostatních případech nejde o advokátní úschovu peněžních prostředků, ale o správu cizího majetku. To ve svém důsledku však znamená, že každé přijetí peněžních prostředků do úschovy k opatrování a naložení s nimi za podmínek předem jasně vymezených smlouvou zakládá advokátní úschovu peněžních prostředků (§ 52g).

Typickým případem advokátní úschovy peněžních prostředků tak bude např. úschova za účelem realizace obchodu s nemovitou věcí. Dochází k ní na základě písemné smlouvy mezi advokátem, složitelem a oprávněným, přičemž závazek advokáta spočívá v opatrování a vydání

předmětu úschovy oprávněnému, popř. složiteli.

Advokátní úschovou peněžních prostředků není přijetí vymoženého plnění v rámci správy či vymáhání pohledávek a přijetí tzv. přisudku od protistrany v rámci zastupování klienta v řízení před soudem. Advokátní úschovou také není, pokud advokát přijme prostředky na účet a dále s nimi nakládá na základě plné moci nebo s nimi nakládá svým jménem na klientův účet.

Rozlišení obou institutů je podstatné i z hlediska dalších právních náležitostí. Tou nejzásadnější je přitom použití specifického bankovního produktu pro účely úschovy peněžních prostředků, a tím je „účet úschovy“. Zákon tím označuje „zvláštní“ účet u peněžního ústavu (tj. banky, pobočky zahraniční banky nebo spořitelního či úvěrového družstva), jehož majitelem je advokát a nese označení „advokátní úschova“. Advokátní úschovu peněžních prostředků je tedy advokát povinen realizovat vždy na takovémto zvláštním účtu, zatímco správu cizího majetku advokát provádí jakoukoli jinou formou. Použití „účtu úschovy“ ve smyslu § 52g odst. 2 ZA pro jiné účely než úschovu peněžních prostředků (tj. např. pro správu cizího majetku dle § 52f ZA) tedy není možné.

Další právní náležitosti spojené s úschovou peněžních prostředků je hlášení úschovy do elektronické knihy úschov, zasílání notifikací peněžnímu ústavu a plnění informační povinnosti vůči klientům. Tyto náležitosti se nutně pojí pouze s advokátní úschovou peněžních prostředků realizovanou na základě písemné smlouvy mezi advokátem, složitelem a oprávněným dle § 52g odst. 1 ZA. V případě správy cizího majetku advokát tuto povinnost nemá.